

FØROYAR Í DAG

Ritstjórar: W. HEINESEN og HEDIN BRÚ

TANN POLITISKA STØÐAN

Nú er »Føroyar í dag« komið aftur á beinini og sendir hervið eina heilsu til allar okkara trúgvu lesarar; serstakliga eru vit gladdir við at hitta okkara gamla vin »Timin« aftur og takka fyri tað vøkru, men ov bráðu gravtalu, hann hevði til okkum í sínum fyrsta »mai« nummari, beint áðrenn hann sjálvur politiskt fór undir grønu torvu. Ti tað mugu vit siga, at ein politiskur flokkur, ið ikki finnur annað at takast við enn at styðja og fjálga um ein annan og størri politiskan flokk, hann er so hvørkvikin at hann beinir fyri sær sjálvum. Ikki við einum einasta orði hevur okkara kæri reyðhærdi vinur roynt at seta stuðlarnar undir seg sum politiskur flokkur. Hetta er meira litlilátið enn gott er, sjálvt av einum fríðadýri.

Ja, nú hevur so fólkatingsvalið verið, meðan vit tóku okkum eina frílethu. Aldurnar gingu sjálvandi heldur høgur, men vit skulu ikki klinkja nakran av pørtunum fyri tað — valstrið er valstrið, og fólk hava løyvi til at vera eitt sindur ódlig uppímillum. Nú er striðið endað. Føroyar hava aftur valt ein fólkatingsmann til tann danska rikisdagin. Hann sleppur ikki til Danmarkar enn. Tekniskt var tað ikki ógjørligt kortini, nú í flugvara-eldini, men tað er annað og størri, ið forðar. Men andliga hevur tann nýggji fólkatingsmaðurin longu gjørt ferðina og er landaður við stórar elegansu. Tað hendi í hansasara takkagrein í »Dagblaðnum«, har tað stendur: »Ein kann virða sitt egna úttan at traðka á annan og ein kann ikki virða ein annan við at traðka á seg sjálfan. Góð semja millum Føroyingar og Danir kann ikki verða, fyrr enn vit fyrst kenna okkum sum Føroyingar.«

Soleiðis hevur fólkatingsmaðurin útbúgvandi sitt nationala programm, og tað ljóðar heilt væl. Eisini tað sosialu síðuna nemur hann við, við nøkrum vøkrum orðum: »Vit ynskja arbeidsfrið, nógv arbeiði og góða løn til hvønn mann her á landi.« Eisini, hetta ljóðar væl. Men tá ið fólkatingsmaðurin heldur fram: »Og eg trúgvi at einasta leiðin til hetta fyrst og fremst er at fylkjast sum Føroyingar.« ljóðar hetta seinasta eitt sindur ivasamt. Tað er nú einaferð so, at átroðkandi politikkarar av arbeið-

isharra-stættinum tá ið á stendur ofta taka til tann nationala lundakrókin. Eisini fólkafloksmenn eru kringir við handdikkinum. So leingi vit liva í einum demokratiskum samfelagi, stendur og fellur tað politiska valdið jú við *stemmufleirtal* Meginparturin av øllum stemmum er, sum vit vita, hjá tí stóra arbeiðandi fólkinum, og ein partur av hesum fólkinum gevur seg tíðanverri — her hjá okkum sum yvir tað viður verð — alt ov lætt til tols við fægur orð um tað nationala.

Tó — bert fyri eina tíð.

Er tað so, at tað aftanfyrir hesu fægur orð einki stóði finnst at byggja eitt samfelag á, fer vindurin úr kýkinum. Hetta vita vit nógv dæmi um.

Fyri fólksins lagnu eru serliga tvey ting umráðandi. Fyri tað fyrsta fólksins evni til at sýna eitt *nationalt andlit* — ikki bert figgarliga, men eisini og serliga mentunarliga. Fyri tað annað fólksins evni til *sosialt samarbeiði*, soleiðis at tað virði, sum í landinum er, kemur øllum fólkinum til góðar, og ikki bert einum ráðandi minnitáli.

Framtíðin vil vísa, hvat ið kemur burtúrur hesi nýggju vending, ið nú er komin. Tað er nú einaferð soleiðis, at hetta; at standa í opposition og leggja alt ansvar á teir ráðandi, er tað besta áhalsið í partapolitiskum strið. Við hesum gassanum hava fólkafloksmenn knæsað mangan politiskan grúkin. Men nú hava teir fingið eitt ansvar o; nú mugu teir hava tunguna mitt í muninum og nýta hana til annað enn orðabrask.

Men latið okkum nú síggja hvussu vorið verður.

RÆTTLEIÐING

Tað er ikki ov mikið sagt, at tann harði dómur, sorinskrivarin demdi Mariumessudag í sakarmálinum móti tveimum lögtingsmonnum, hevur gjørt tann føroyska almenningin harmskiitan. Tann síðaspilla, ið m. a. kemur til sjóndar í tí hatska orðalagi í blaðunum, hevur elvt harm og óhugna hjá øllum Føroyingum. Eini tveir av teimum orðabøkum, ið hevur verið grýtt við undir blað-orrustuni, hevur fallið rættinum ov bøllutir, og hann hevur loftað teimum. Men í hesum blaðstriðnum

eru eisini aðrir bækur blækaðir, ið moralskt sæð ikki nita minni fast, hóast teir fyri einum juridiskum dómstóli ikki eru so tungir í hondini.

Tað hevði tí verið hópisleyst um fólk av hesum dóminum skuldu hildið, at annar av teimum striðandi pørtunum hevur rætt í øllum færi, meðan hin hevur órætt.

Tann læra, vit faa av hesum dómi, er stutt sagt tann, at tað, sum tíðirnar eru, er óbótagerð at nýta *tey og tey orð* í allmennari talu og skrivning.

Hugsandi fólk kæra seg um hetta, ið hent er. Bert nakrir óskjótir blaðskrivarar hava einki lært, men liggja á takinum við sínari politisku persón-jagstran.

TEIR NÝGGJU POLITISKA FOSTURLANDSSANGIRNIR.

ið »Dagblaðið« í hesi tíðini hevur á fyrstu síðu, og sum skal fríðka um fólkaflokksins valsigur, eru soleiðis skikkaðir, at sjálvt tað, ið grasið bitur, má ródna við. Jóannes Patursson og J. H. O. Djurhuus áttu í felagsskapi at jarðlagt allar hesar buldrandi dillettantarnar, ið soleiðis misbrúka orð og málsnið ið teir hava skapað og gjørt til kunst, føroyskan kunst. Men teir nýggju oddafiskarnir halda ivaleyst hetta vera góðar bjøllur, og so kann tað vera tað sama við tí kulturella jørðildinum.

BÓKMENTIR

NORDENS STÄMMA

Samling av nordiska dikter för skola och hem, utgiven av »Nordens Frihet», kooperativa förbundets bokförlag, Stockholm 1942.

Henda bók, ið útkom í fjør og er send til bókasavnið her, inniheldur eitt ríkt úrval av yrkingum frá øllum norðurlondum, líka frá teimum elstu tíðunum og upp til okkara dagar.

Her er ertak úr tí gamla norrøna veraldarkvæðnum Völuspá, og av Fínnarinnu kempukvæði frá forneldini, Kalevala. Viðari eru her norskar, danskar, íslenskar og svenskar fólkavísur og ørindir av so ymskum skaldum sum Kingo, Bellman, Holberg, Grundtvig, Wergeland, Jónas Hallgrímsson, Ivar Aasen, Strindberg, Bjørn-

sen, Ibsen, Johannes V. Jensen, Karlfeldt og Nis Petersen.

Men tað, ið ger hesa miklu norðanlanda fólka-antologi, 474 síður stór, sera áhugaverða fyri okkum, er tað, at eisini Føroyar eru tiknar við, og tað við ikki minni enn seks ymskum yrkingum, harímillum ein táttur av Sjórdarkvæðinum »(Dvergamy, i landsmálstýðing av Huldu Garborg). Bókin hevur eisini yrkingar av fimf føroyskum yrkjara, deils á føroyskum, deils í danskari, norskari og svenskarí týðing.

Síðst í bókini stendur hetta eftirmáli:

Vi tro och hoppast förvisst på en ny morgon för Norden. Morgonen till er dag, som har öppnat allas ögon och slutlig vill geva den klarsynte realismen dens tillhöriga plats vid rådslagningen. En dag, som föragnar varje form för brutalt eller sentimentalt fremmandherredöme, en dag i den fulla självständighetens livsluft, den, som är den enaste människovärdiga. Mot denna morgon och denna dag ha vi lov at skåda fram, även om gråvadersdagar och järnnätter måste genomlevas, för den slutligen upprinner.

Heimatíðindi.

Tvøroyri.

Famjiningar, Hovbingar, Sunnbingar, Vágbingar, Skálavíkingar og menn ymsa aðrastaðni frá eru komnir til Tvøroyri at arbeiða.

Rætt nú er arbeiðið so nógv, at tað er ilt at fáa nakran arbeiðara til arbeiðis, um ein vil hava okkurt privat gjørt.

Menn, ið hava roynt við sildagørnum, hava fingið reiðuliga fitt við hvørt.

Sildin er jú dýr, so tað er skjótt at fáa væl av peningi.

Tvøroyramaður.

Vági.

Oveðrið forðar sjóróðri. Annars er nógvur fiskur at fáa. Á landinum er lítið at gera. Kommunan er at kalla einasti arbeiðsgevandi av týðningi. Vegirnir og skúlin geva arbeiði til nakað nógv men, men so nógv ov lítið til ta stóru arbeiðarafjældina.

Við fólkatingsvalið skuldu lyftini vera bæði stór og »brennandi« fyri at fáa arbeiðsmenn og fiskimenn at velja Tórstein Petersen.